Debreczen, 1893. XX. évfolyam 202. sz. Kedd augusztus 29.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy hóra 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:
és
Kiadóhivatal:
Fő-piacz, Simonffy-ház, a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsékeltebb árszámitás mellett vétetnek fel.

Kolera, Hieronymi, Nagy László.

Debreczen, aug. 28.

(T.) A kolera most már hivatalosan konstatálva van, nincs mit titkolóznunk többé. Tudomásunk szerint Magyarországon először a Galicziába vezető mármarosi vasut-vonal munkásai közt ütött ki. Onnan be lett hurczolva Csenger szathmármegyei községbe, a honnan bevitetett Szathmárra. Ha nem igy volt, tessék helyreigazitani, de én, mint szathmármegyei birtokos, illetékes helyen igy hallottam, a lapból igy olvastam.

Az óta a kolera itt is, ott is, amott is felütötte fejét, s ha bár csak lemente után jó dicsérni a napot, Istennek hála, ez idő szerint Szathmármegye területén nincs és hogy nincs, vegyük le a kalapot a belügyminiszter előtt, a ki szigoru rendszabályokkal lépett föl, de mindenekfölött Nagy László alispán előtt, a ki e rendszabályokat halálmegvetéssel, páratlan odaadással és hatalmas erélylyel végrehajtotta. A ki nem ugy tett, mint Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye hirhedt alispánja, Hajdu Sándor uram, a ki a főispáni szék elnyerhetése ügyében rendkivüli erélyt tudott ugyan kifejteni, de azért nem kapta meg, a belügyminisztertől tehát most azzal trompfol vissza, hogy annak, a kolera elnyomására kiadott rendeleteit nem foganatositja (!) a fertőzött községeket nem látogatja, a mit a főispán nem nézhetvén, maga vette nyakába a vármegyét. Ez annyira megbotránkoztató egy alispáni cselekedet, a melynek elitélésére nincs alkalmas kifejezés. Annál lelkesitőbb és szebb példa Szathmármegye alispánjáé, Nagy Lászlóé, kinek nemcsak Szathmármegye, de az egész ország kiérdemlett hálával tartozik.

Hiába a belügyminiszter legdicséretesebb erélye, ha oly lelkiismeretes végrehajtója nincs; hogy azonban egy erélyes alispán mit tehet, azt Szathmármegye alispánja, kinek sok számtalan ember köszönheti életét, megmutatta. A mint hogy be tudta szüntetni a kolerát saját megyéjében, nemes példájával elüljárva, őt vehetné példányképül valamennyi alispán és a kolera réme ki lenne szoritva az országból.

Erélyes alispán, erélyes megyei főorvos, mint dr. Serly Gusztáv, a mint az események ez ideig bebizonyitották, csodákat művelhet. Lehet ugyan, hogy a szomszédos megyékből ide-oda még visz szaszivárog, ámde meg lehet bizni az eddig kifejtett erélyben, hogy a netalán ismét mutatkozandó járvány, ugyanazzal az erélylyel találkozik.

Vegyenek példát a fenyegetett megyék hatóságai Szathmármegye hatóságaitól és a járványnak gát lesz vetve. Ha minden megye hatósága megteszi azt, a mit a belügyminiszter rendel, az ország meg lesz óva e nagy veszedelem kifejlődésétől, mert, a mint hogy meglehetett óvni Szathmármegyét, meglehet óvni a többit is.

Magát, Szathmár város hatóságát is nagy dicséret illeti. Szóval, ha a belügyminiszter szigoruan fel nem lép, s mindjárt a járvány kezdetekor lelkiismeretes, erélyes közegekre nem talál, ma már nem szórványos volna a kolera Magyarországban, hanem általános; de, mert Szathmármegye hatósága megmutatta, hogy mit lehet tenni még a mai közigazgatással is, ugyan ezt az erélyt megkövetelheti most a belügyminiszter valamennyi vármegyétől.

Az oly alispánokkal pedig, mint a milyennek magát Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye alispánja mutatta, el kell bánni. Az ily alispánok neveit át kell adni a nyilvánosság itélő székének, őt magát pedig a fegyelmi bíróságnak, nehogy ismétlődhessék ez eset, mely akkor, mikor a baj akut, az egész országra veszedelmet hozhat. — Azon egyéneket pedig, kik hivatásuknak oly buzgón megfeleltek, mint, kiknek neveit czikkünk élére tettük, érje az általános elismerés.

— **Belföldi hirek.** (A kolera) terjedését hozzák hirül a lapok, Ó-Buda na gőztéglagyár és részvénytársaság gyárban történtek gyanus megbetegedések. Egy betegnél ázsiai kolerát konstatáltak; meg is halt.— (A belügyminiszter) Máramarosmegyét és T.-Polyana községet kolerától fertőzöttnek jelentette ki. — (A herczegprimás) vasárnap délelőtt szentelte fel a pozsonyi koronázási székesegyházat; jelen volt Fülgyes főherczeg s három főherczegnő is. — (Bruzsnay Béla dr.), a tudományegyetem rektora, rektorságának emlékére, 1000 frtos alapitványt tett azzal a rendeltetéssel hogy ez összeg az alapitandó mensa académica első alapja legyen. A távozó rektor egyuttal elrendelte, hogy a deák-otthon és a mensa academica ügyében a magyar társadalomhoz czimzett s az ifjusági egyletek által készitett felszólitások az ország összes lapjainak megküldessenek. — (A hetedik hadtestbez) mindazokat a tartalékos tiszteket és legénységi állo-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A shaudoni harangok.

— **Mahony.** —

Keblem fölrázzák,
Lelkem átjárják
Harangjaid még, . . .
Szép Schaudonom!

Szólnak lágy zugással,
S a múlt ifjusággal
És bölcsőm dalával
Együtt hivom!

Körül repkednek
Jönnek, követnek,
Bár mely végzetnek
Parancsa hi, . . .
Gondolok hozzám.

AZ ARANY.

— Irta: **Tolstoj Leó.** —

Elmult régi időkben, Jeruzsálemtől nem messze élt két testvér, kik közül az idősebbet Afanaszijnak, az ifjabbat meg Jánosnak nevezték. A városhoz közel fekvő hegyen laktak és abból éltek, amit az emberek hoztak számukra. Napjaikat munkával töltötték, de nem a maguk, hanem a szegények számára dolgoztak. Szenvedő emberekhez, kik munkájuk alatt nyögtek, árvákhoz, özvegyekhez, betegekhez jártak el dolgozni és távoztak anélkül, hogy elfogadtak volna valamit munkájukért. Egymástól távol igy töltötték el a hét napjait s csupán szombat este tértek vissza lakásukra, hol a vasárnapot imádkozva töltötték együtt. És Istennek angyala leszállt hozzájuk és megáldotta őket.

Igy éltek sok éven át a fivérek és az angyal minden héten eljött, hogy megáldja őket.

Egy hétfői napon, amint külömböző irányban munkára indultak, Afanaszijnak rosszul esett fivérétől elválni s azért hátra maradva visszatekintett. János is megállt s egyik kezéből ernyőt formálva szemeire, merőn bámult egy hely felé, majd közeledett, de hirtelen mintha vadállat üldözné, szaladt tova.

Afanaszij elbámult ezen a jeleneten, s ő is oda ment, hogy megnézze, mitől ijedt meg fivére olyan nagyon Amint közeledett, látta, hogy a napfényben valami csillog, és ime, mintha vékával öntötték volna ki, egy egész halom arany feküdt a földön.

— Mitől ijedhetett meg és szaladt tova? — gondolá Afanaszij. Az aranyban nincs bün, a bün az emberekben van. Aranynyal lehet ugyan rosszat is, de lehet jót is tenni. Mennyi özvegyet és árvát lehet vele felsegiteni, szomjuhozókat itatni, betegeket vigasztalni mezteleneket felöltöztetni. Igaz hogy most is az embereket szolgáljuk; de szolgálatunk csak erőnkhöz mérten kevés, ezzel az aranynyal mennyit lehetne embertársainkon segiteni

Mind ezt el akarta mondani fivérének, de az már oly távol volt, hogy nem hallhatta szavát; a hegyen tul mint parányi bogár látszott távozó alakja.

Erre Afanaszij levetette kaftánját s megtölté azt aranynyal vállaira emelte s a városba sietett. Ott átadta a korcsmárosnak a pénzt s visszatért, hogy a többit is elhozza. Mikor az egész kincs együtt volt, épület anyagokat vásárolt, mesterembereket fogadott s három házat épittetett Egy menházat özvegyek és árvák számára, egyet zarándokoknak és koldusoknak s egyet aggoknak. Még háromezer darab aranya maradt fölösleg, s ezt is megosztotta a három asylum között.

Csakhamar mindhárom menedékhely megtelt lakókkal és mindenki dicsérettel halmozta el Afanaszijt a mi annyira megörvendeztette őt, hogy kedvet kapott a városban maradni. De fivérét annyira szerette, hogy nem tudott nála nélkül élni s azért csak visszatért a hegyek közé. Egyetlen aranyat sem tartott meg, s régi viseletes ruhákban tért vissza testvérébez.

Amint a hegyek felé közeledett, azon gondolkodott, hogy ő mégis okosabb volt, mint a bátyja. Amaz elszaladt a pénztől, ő meg mennyi jót tett vele.

mányba tartozó kátonákat, a kik a tábori távirásban jártasok, a nagy zárógyakorlatra behivják. Azt is elrendelte az id. hadügyminiszter, hogy a lovasságot haladéktalanul lássák el a füsttelen lőporral, s a nyolcz-milliméteres Mannlicher-fegyverek závárjain sürgős javitásokat tegyenek, minthogy a mostani závároknak nincs elég ellentálló képességük. – (Polónyi Géza) a mint már jelentettük, a hajduszoboszlói beszámolójában, egy tételt irásból olvasott fel. A personal unio kérdéséről szól az; Kossuth maga fogalmazta volna-e nyilatkozatot. — (Wekerle miniszterelnök) szeptember 6-án fog választói körében megjelenni, a mikor nyilatkozni fog a politikai helyzetről. Ugyanekkorra várnak a koronának, az egyházpolitikai kérdéseknek il. letö elhatározásáról az értesitést.

— **Külföldi hirek.** (Sándor szerb király) megkezdte körutját az országban.— (A német császár utazása.) Az osztrák-magyar hadgyakorlatok után Kielen át Svédországba utazik, ané kül, hogy Dániát érintené.— (A czár) elrendelte a kievi be nem fagyó kikötő teljes kiépitését.

Iparunk fejlődésének akadályai.

Debreczen, egusztus 29.

(Levél a szerkesztőséghez.)

Hazánk közgazdasági életében az 1867-iki kiegyezés óta lényeges haladás észlelhető, mely azonban még sem felel meg azon rohamos haladásnak, mely a 19. század végével az egész világon minden téren tapasztalható.

Ha kutatjuk a baj okát, meg fogjuk azt csakhamar találni és pedig ez főkép abban rejlik, hogy iparunk azért nem halad sehogysem, mert vállalatok inkább a nyers anyag feldolgozására alakulnak, de hogy a tulajdonképeni, müipar itt is a kellő mértanylásban részesülne, vagy csak ilyennek létezéséről szó is lehetne, nagyon is nagy képzelődés, mert az a nehány gyár, mi Budapesten létezik, ezekből csak nem fogja azon meggyőződést bennünk megérlelni, hogy ez már a müipar megtestesülése; sajnos, nem is látjuk annak még akaratát sem, hogy ilyenek nagy tőkével az országban létesittessenek; habár a m. kir. kormány őket mindennemü támogatásban részesitené is és mindent elkövetne, hogy ezen termelési ág az országban minél inkább tért foglaljon.

A kisiparos, midőn keservves munkájával megtakaritott filléreit elhelyezni akarja, nem arra törekszik, mint ezt az osztrák, angol, német iparosoknál tapasztaljuk, hogy iparágát gépek, stb. beszerzése feltalálása és czélszerü módositása által fejlesztené, istápolná, hanem mindjárt Bpesten házba, vidéken földbe fekteti megnagyobbodott forgó tőkéjét, elvonja azt abból, melynek tulajdonkép annak létrejöttét köszönheti, megmarad conservativ állás pontja mellett, ugy dolgozik mint azt régi mestereitől látta, tanulta s megelégszik legtöbbször avval, ha megkeresheti azt, mi neki okvetlenül szükséges.

Igy egészséges ipart, haladó munkásságot, kitartó versenyt nem lehet képzelni. A tőke napja még csak most van felkelőben nálunk, igyekezni kell tehát, hogy annak perzselő melege ellen magát az ipar már most idejében ugy biztositsa, hogy akkor azután a sütése ne fájjon. Ezt pedig csakis honi tőkegyüjtés, a gyüjtött tőkének czélszerü felhasználása és gondozása által lehet elérni, mert a fekvőségeknek és területeknek is ez, s nem a földmivelés és állattenyésztés emeli az értékét.

Legtöbben azt hangoztatják, hogy agrárius állam vagyunk, igy hát első dolgunk földmivelési érdekeink megvédése volna; ez igaz annyiban, hogy kenyér, takarmány kell, de mit felelnek erre azok, ha az jön tekintetbe, hogy a népesség fejlődésével, a czivilizatió kényes igényeivel kell számolnunk.

A müipar az, mely hazánkat emelni, gazdaggá tenni és nagyra növelni hivatva van.

A müipar legfőbb akadálya azonban sajátságos kereskedelmi és hitelviszonyainkban rejlik, a miért azután meg kell jó drágán fizetnünk a magunk termelte és kivitt nyers anyagból készült és feldolgozva behozott müipari termékeket.

Nézzék csak meg a statisztikát, mennyi fa, vas, ércz és más dolgokat ad hazánk külföldre; ha ezt itthon lehetne feldolgozni, emelnénk a nyers anyag árát, benn maradna az iparos munka dija és megtakaritanánk még a be- és kiviteli vámot is, de a mi fő — az ezekben dolgozó munkás elem által hazánk népessége is szaporodnék. Ha müiparunk volna a felső megyékben, nem kellene kivándorlási törvény, nem mennének annyian Amerikába, mert egy-két munkakerülő kivételével csak arra a meggyőződésre jutnának, hogy ugyanugy kell fogla kozniok, mint az amerikai gyárakban s az ottani rossz viszonyokat sem volnának kénytelenek megszokni.

Akadály, mint emlitém, müiparunk fejlődésére a kereskedelem jelenlegi helyzete is. A kereskedő elve ugyanis jó és olcsó árut raktárra szerezni, hogy a megélhetését a versenynyel szemben biztositsa; ezt azonban hazai gyártmányokban még alig kisérelheti meg, mert a magas munkabér és drága tőke az iparost nem helyezik azon állapotba, hogy a külfölddel a versenyt sikeresen kiállhassa, kénytelen tehát a pénzét kü földre bocsátani. Nálunk a munkásnak, jó munkást értve, alig fizetnek 1 frton alul napi munkabért, mig Angliában, Németországban a mi értékünknek megfelelőleg 50—60 kr már magas bér, viszont azonban a mi munkásunk a kü földivel szemben ur, jól táplálkozik, mig a külföldi örül, ha munkájával a megélhetést is biztositja.

Részben hozzájárul, már megbocsátanak, ha nyiltan kimondom közönségünk is a haladás meggátlásához, mert azt, mi külföldi, idegen, jobban kedveli, mint a még fejlődésében levő hazait, ezt ócsárolja, ha még oly jó és olcsó is, csak azon egyszerü okból, mert itthon készült.

A hitel abban képez akadályt, hogy az iparos és kereskedő még drágán fizeti meg, ha a heverő tőkéket felhasználni akarja; nézzük meg a külföldi kamatlábat, alig 2—2½—3%-ot tesznek ki p. o. Angliában, ott azután a gyáros boldogulhat i, nálunk meg örül, ha 5 8%-ra keserves utánjárásra még oly jövedelmező vállalatához is pénzt szerezhet.

Egészséges müiparra csak akkor lehet kilátásunk:

ha az iparos a korral halad, ósdiságából és maradiságából ébredez, tőkéjét mindig fejleszteni igyekszik, vállalataiba fekteti és nem vonul akkor vissza, mikor már iparágának a létjogot megszerezte;

ha kereskedőink a magyarságot szivükön viselik, a magyar gyártmányokat előszeretettel üzembe veszik s ha egyes hiányokat felfedeznek, arra az iparost figyelmeztetik s igy közremüködnek közvetve annak fejlődésére;

ha a tőkének olcsóbbá tételét képes volnánk keresztül vinni, mely azonban igen soktól függ: első sorban pedig éppen közönségünktől, mely a pontos fizetést nem szereti, az iparos kénytelen éven át munkája dijáért várakozni kamat nélkül, mely különösen a közvállalatok részére teljesitett munkálatoknál nem egy, de évekre terjed; a kereskedő az iparostól a nyers anyag árát nem kaphatván meg, kénytelen kötelezettségei fedezését kölcsön felvétele és magas kamatláb fizetése által biztositani; ezt a kamatot pedig nem ő, hanem az áru drágábbá tétele által az iparos és a fogyasztó közönség fizeti meg.

Kovács József.

Irodalom — Művészet.

***Megcsonkitott szobor.** Igazi barbarizmusról értesült a Pesti Napló: Kisfaludy Sándor, Himfi költője tudvalevőleg a sümegi temetőben nyugszik s a sirt a költőnek igazi müvészettel vésett márványszobra disziti. A szobor annak idejében közadakozásból készült s szép jele volt a nemzeti kegyeletnek, melylyel a magyar irodalom ez ujjáteremtőjének adózott. Mint levelezőnk irja, a remek szobrot teljesen értékte enétették. Ismeretlen tettesek kődobálással leütötték a szobor orrát és állát. A hatóságok megtették az intézkedést a tettesek kipuhatolására, de ha sikerül is kinyomozni őket, ez nem adja vissza a szobor épségét.

* **Uj zenemü.** Megjelent és kapható Valentin Károly és Fia zenemü kereskedésében Pécsett „Barányából“ eredeti magyar dalok; szövegét irta Kéry Gyula, zenéjét szerzék Dankó Pista, Jónás János és Farkas Sándor. — Ára 2 korona.

Vegyes hirek.

* **Csatár Zsigmond házassága.** Az öreg Csatár a napokban magához kérette Kraszna János pé ébánost, hogy lássa el az utolsó kenettel és ugyanakkor a házasság szentségével is. Menyasszonyával együtt meggyónt s aztán törvényes nejévé tette gazdasszonyát, Béni Máriát, a kivel tizenhárom esztendő óta együtt élt. Házasságánál tanui Thold Dániel országgyülési képviselő és Palkovich János főtanitó voltak.

* **Nyolczszoros gyilkosság.** A meggyilkolt Diószegi Máté, h. m.-vásárhelyi lakos legidősebb fia, Diószegi Flórián, a csendőrség előtt beismerte, hogy a nyolczszoros gyilkosságot egymaga hajtotta végre. „Kosarat kaptam a bálban — ugymond — s ezen felindulva hazamentem. Akkor már mindenki aludt s igy magam is lefeküdtem, de csakhamar fölkeltem, mert a bálban ért meggyaláztatásomért vért kellett látnom. Apámat vertem először agyon, azután a többi testvéreimet s mészárlásomat Kata hugomon végeztem. A baltát és fejszét elástam a tanyaudvaron.“ Póka rendőrkapitány az emlitett helyen megtalálta a büntárgyakat és azokat beszállitotta a birósághoz.

Helyi hirek.

Tájekoztato.

Lapzárta mindennap d. u. **2 órakor**, csak esetleg **hétfőn** később.

—

A királyi táblán hivatalosórák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartatnak — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár a felekneh felvilágositásokat ád hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapokat d. e. 10-től 12-ig.

S alig pár lépésnyire tőle meglátta az angyalt, mely őt és bátyját megáldotta s ki most sötéten tekintett reá. Afanaszij megdöbbenve állt meg és kérdezte:

— Miért Uram?

— El innen — válaszolt az angyal — nem vagy méltó, hogy testvéreddel együtt élj! Bátyádnak megfutamodása többet ér, mint neked minden jó tetted.

Afanaszij arról kezdett beszélni, hogy mennyi szegényt, árvát, özvegyet és zarándokot segitett a pénzzel, de az angyal félbe szakitotta:

– Az ördög, mely oda önté utadba az aranyat, hogy téged eltántoritson, adta e szavakat is ajkadra.

És Afanaszij mély megbánást, nagy lelkifurdalást érzett; belátta, hogy nem Istennek kedvére cselekedett és torró könyeket hullatott.

Az angyal félre állt utjából, hol bátyja, János várakozott reá.

Ez időtől fogva nem hallgatott többé Afanaszij az ördög kisértéseire, mert belátta, hogy nem aranynyal, hanem munkával segithetünk embertársainkon és cselekedhetünk Istennek örömére.

Azontul ugy éltek együtt a testvérek, mint annak el tte.

A m. kir. meteorologiai intézet időjelzése a debreczeni távirda hivatalnál augusztus 29-éu: Változó felhőzet, hüvös, helyenként csapadék.

Augusztus 21. Beiratások kezdete a **kollegiumi, az ev. ref. utczai elemi iskolában** és a **rózsatéri kisdedóvodában.**

Szeptember 9. A kereskedő ifjak dalestélye a Margit fürdőben.

Szept. 10. A munkás dalegylet hangversenye a Margitfürdőben.

Szeptember 19. Katonai lóvásár H.-Nánáson.

Szeptember 21. Katonai lóvásár Debreczenben.

Október 2—10. Országos vásár.

— **A járványok.** Debreczen sz. kir. várose egészségügyi bizottsága tegnap délután 3 órakor Vértessy István főjegyző h. polgármester elnöklete alatt ülést tartott, a melyen jelen voltak: Kiss Albert orsz. gy. képviselő, Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány, Körner Adolf tanácsnok, Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő, dr. Könyves Tóth Mihály polgármesteri titkár, dr. Sárváry Gyula t. főorvos, dr. Tibanyi Sámuel, dr. Balkányi Ed., Ujházy Károly, Popper Alajos orvosok. Mihalovics István gyógyszerész dr. Szikszai Szabó József, Ábrahám László t. főügyész, Győrffy Aladár. Az ülés megnyitása után Körner Adolf tanácsnok inditványozta, hogy miután a kolera járvány az ország több részébe befészkelte magát, sőt szórványosan Debreczen környékén is mutatkozik, a törvény értelmében járvány bizottságnak kell minden községben alakulni, ennélfogva az egészségügyi bizottság alakuljon át járvány bizottsággá. Az inditványt az összes jelenlevők pártolták s az elnök kimondotta a járványbizottság megalakulását. Körner Adolf ezután előterjeszti, hogy Balogh Ferencz a debreczeni kollegium theológiai tákultásának dékánja átiratot intézett a városi hatósághoz az iránt, hogy a közeledő iskolai beiratkozásidejére a debreczeni főiskolába sereglő ifjakkal szemben — tekintve a kolera veszélyt — minő álláspontot foglaljanak el a tanárkarok?

Kiss Albert szerint hozzánk a kolerás vidékekről aránylag kevesen jönnek. Máramarosból mennek M.-Szigetre, Szathmármegyéből Szatmárra s az északi megyékből Sárospatakra. Az idejövő tanulókat nem szabad megakadályozni a beiratkozásban: vétessenek fel, de előbb vizsgáltassanak meg s nehány napig tartsák őket orvosi megfigyelés alatt.

Hasonló szellemben nyilatkozott Eötvös Károly Lajos tanfelügyelő is s vele még többen. Határozatba ment, hogy a tanintézetek igazgatóságai utasittatnak, miszerint a vidékről jövő tanulókat vizsgáltassák meg s öt napig tartassák őket saját lakhelyükön orvosi megfigyelés alatt.

Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány megkérdezi ezután a bizottságot, hogy a közegészségre való tekintetből a dinnye árulása nem okoz-e veszélyt? Tegnap tegnap reggel 4 órától 7-ig — ugymond — **700 szekér dinnyét** hoztak a városba, melynek $^2/_3$-ad részét a rendőrség visszautasitotta. Ő már elrendelte, hogy a kutárok előtt csak 15—20 dinnyének szabad lenni, nehogy — mint ezelőtt történni szokott — szekérszámra poshadjon előttük hetekig.

Ábrahám László t. főügyész, dr. Tihanyi Sámuel és dr. Balkányi Ede nem tartják szükségesnek a dinnye árulás beti tását, de a főkapitány részletes intézkedéseit helyeslik. Dinnyét tehát ezután is szabad lesz árulni. Végül a **trachoma ügyét** tárgyalták.

Az eddigi vizsgálat szomoru eredménye azt bizonyitja, hogy a trakhoma az egész városban el van terjedve, Körner Adolf tanácsnok tehát inditványozza, hogy a betegek egy külön kórházban ápoltassanak s ennek miképen eszközlésére szükebb körü bizottság küldessék ki. A bizottság elfogadta az inditványt s a szükebb körü bizottság tagjaivá megválasztattak: Körner Adolf tanácsnok elnöklete alatt: dr. Sárváry Gyula t. főorvos, dr. Ujfalussy Zózsef, dr. Kenézy Gyula, dr. Horváth Károly, dr. Somogyi Zoltán.

Az ülés végén Körner Adolf javasolja, hogy a járvány bizottság megalakulása a katonai parancsnoksággal és a belügyminisztériummal a szokott módon közöltessék. Az inditványt elfogadták s a gyülés véget ért.

*

A városi tanács a következő „hirdetést" intézi a város közönségéhez:

„A lakosság ugy a saját, mint közérdekből hirdetmény utján már felhivatott, hogy mindazon intézkedéseket, melyekkel bármely járványos betegség fellépése, esetleg tovább terjedése meggátolható — tegye meg. Mindazáltal, tekintettel a meleg időjárásra és az ország több részéből, valamint a szomszédos országokból érkező aggasztó hirekre, ujolag figyelmeztetik a lakosság, hogy a már előbb kibocsátott hirdetményekben foglaltakat, a minden tekintetben való legnagyobb tisztaságra, mértékletes életre nézve a legszigorubban tartsa be Különösen pedig ismételve kötelességévé tétetik a családfőknek, munka- és szálásadóknak, és általában a törvény által erre hivatottaknak, hogy akár hozzátartozóikon, akkár náluk munkában vagy megszállva levő egyéneken észlelt kolera-gyanus megbetegülést haladéktalanul a rendőr-kapitányságnál, esetleg tiszti főorvosnál, a törvényes következmények terhe mellett jelentsék be. A hatóság megtett minden óvintézkedést, mely bármely járványos betegség fellépését vagy tovább terjedését megakadályozhatja, de a hatósági intézkedéseknek sikere csak ugy lehet, ha a lakosság a hatóságnak segédkezve, a saját jól felfogott érdekéből az elrendelt óvintézkedéseket pontosan végrehajtja. Debreczen, 1893. augusztus hó 24.

— **A Szepesség és Debreczen** olyan jó viszonyban állanak egymással, mint két szivesen érintkező koma. Debreczenben kapós a Szepességről jövő cselédleány, mert azok többnyire dolgos és jó erkölcsü leányok, de épp oly gyakori eset, hogy debreczeni ifju, debreczeni leány Szepesmegyében találja fel élete párját és viszont. Sikerült boldog házasságok ezek, mert a Szepességen hüség, háziasság és tiszta erkölcs uralkodik a családokban. A szepességi házias és családi erények mintáját találjuk p. o. a gróf Csáky Albin közoktatási miniszter házi körében, a hol ez a boldogság, ezek az erények uralkodnak. A debreczeni kereskedői és iparos világ büszke azokra a férfiakra, kiket Szepes vármegyéből nyert meg, mert józan munkásság, becsületesség és a német nyelven megszóláló magyar hazaszeretet lakozik az ősbérczek és illatos fenyők hazájában. E pillanatban sok zónajegyet váltanak Debreczen és a Szepesség között, mert a tanév beáltával két barátságos érzelem, derék vidék, a jó komák egymáshoz küldik cserébe fiaikat és leányaikat. Különösen sok debreczeni fiut és leányt kisérnek most szüleik a Szepességre s mennek mindkét helyre a cserébe adott gyermekekért a szülők. Ott német nyelvet, itt magyar nyelvet tanulnak; a hazaszeretetet már ki-ki otthon tanulta el A debreczeni szülő pompás jó levegőju helyen s bizonyára oly családnál tudhatja gyermekét, a mely tökéletesen pótolandja a szülői ház szeretetteljes gondját.

— **A négy évszak.** Emlitettük már a debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesületének érdekes vállalkozását, kiknek jövő hó 9-én, a „Margit-fürdő" disztermében tartandó dalestélye, a programmból itélve, igazán jóizlésre és a szokásos hangversenychablonoktól ment felfogásról tanuskodik. A dalegylet részére ugyanis Szabolcska Mihály kiváló költőnk „A négy évszak" czimü allegorikus cantatet irt, a melyet annak idején tárczarovatunk hozott s a melyhez Fentzl Rudolf karmester dallamot. Kovács János tehetséges ifju festő pedig szebbnél szebb a Margit-fürdő csinos miniatur szinpadjához illő diszleteket festett, Szirmayné Mészáros Jusztina az izléses és ügyes müvirág készitőnő pedig a diszitésben segédkezik. Az egyes szerepeket (a mint már emlitettük) az egyes hangnemek képviselik. Ugy tudjuk, hogy a szerencsés és minden körben nagy érdeklődéssel találkozó ötlet Leidentrost Ármin elnöktől származik s az ő áldozatkészsége által valósulhatott meg, ki — az allegoria most megjelent külön kiadása szerint — az egésznek összeállitója is. Az estély programmja a következő: 1. „A négy évszak" allegorikus képekben. 2. A „Bárd" Silchertől. 3. Ifj Verner búcsúdala Säkkingeni trombitás czimü operából énekli Vértessy Kálmán ur Nesslertől. Rácz K. zenekara kisérete mellett. 4. Népdal „Nyisd ki rózsám" Zimaytól. Kezdete 8 és fél órakor. — Belépti-dij személyenként 1 frt. Családjegy 3 személyre 2 frt. A pártoló tagok jegyeiket használhatják. Az elnökség. A meghivók kivánatra elömutatandók.

— **Hymen.** Kiss Rezső kir. törvényszéki tisztviselő, lapunknak is ügyes tollu munkatársa, jegyet váltott Batáry Imre földbirtokos kedves leányával, Juliskával. — Geiger Simon helybeli terménykereskedő szeptember hó 5-én tartja esküvőjét Brüll Gizella kisasszonynyal Kis-Ujfaluban.

— **Városi tisztviselők csoportositott fényképe.** A városi tisztviselők ama fényképeit, a melyeknek gyüjteményét pompás a bumba kötve a tiz éves főispánságát jubiláló gf. Dégenfeld Józsefnek adták emlékül, Papp Albert csoportositva is letényképezte nagyobb és kisebb alakban A nagy alaku csoport kép tisztviselők által 2 frt 50 krért megrendelhető Papp Albert fényképiró mütermében.

— **A főreáliskola uj épülete.** A közönség köréből több felől nyilvánulván óhaj a főreáliskola uj épületének megtekintésére, alulirott igazgatóság tisztelettel értesiti az érdeklődő szüléket, általában a tanügy barátait, hogy az intézet még e hét folyamán rendbe jövén, szeptember 3-án délután 3 órától kezdve és azontul minden vasárnap délelőtt 11—12 óráig nyitva fog állani a nagy közönség részére a mikor is a szives látogatóknak az igazgató vagy a tanári kar valamely tagja készséges kalauzolással szolgál. Debreczenben 1893. augusztus 28. Az állami főreáliskola igazgatósága. Az állami főreáliskola a Széchenyi utczai helyiségéből átköltözvén a Hatvan utczai uj épületbe, tudatom az összes érdekeltekkel, hogy ugy a javitó, pót- és magán vizsgálatok, mint a beiratások már az uj épületben fognak megtartatni. Debreczenben, 1893. aug. 28. Fazekas Sándor az állami főreáliskola igazgatója.

— **A szállodák fehérneműi.** Hieronymi belügyminiszter a szállodákat igénybevevő utazó közönség érdekében fontos körrendeletet bocsátott ki aug. 22-én a törvényhatóságokhoz. E rendelet kibocsátására az a többször ismétlődött panasz adott alkalmat, hogy számos szállodákban a használt fehérnemü, különösen a törülközők és ágynemüek használat után nem mosatnak ki, hanem vizzel befecskendezve és lepéselve ujból használatba vétetnek. Minthogy e fehérnemüek által igen könnyen minden nemü ragály terjesztőivé válhatnak: a miniszter utasitja a debreczeni s vele együtt az összes törvényhatóságokat, hogy a szállodákat és vendégfogadókat ezen tekintetből a legéberebb figyelemmel kisérje és az ilyen eljárásból származható ártalmak elháritása czéljából indokolatlan anyagi megterhelés és az olcsó elszállásolás nehezitése nélkül alkalmas módozatokról gondoskodjék. Ugyane rendeletben a legszigorubb ellenőrzést követeli a miniszter a szállodai nő szolgaszemélyzettel szemben. Továbbá elrendeli hogy a szállodákat és fogadókat illetőleg mindkét irányban haladéktalanul szabályrendeletet alkossanak a törvényhatóságok.

— **Szörnyet halt.** Simon István szobosztói illetőségü napszámos Szathmári Ferencz debreczeni birtokos tanyáján rudast hordott. Mikor egy csomó szalmával a kazra fölment — azt mondta társainak, hogy ő lehengergőzik a kazal tetejéből. És ugy tőn, amint beszéle. De vesztére. Mert nem lehengergőzött, hanem lezuhant, — a nyaka pedig kitört és ő azonnal meghalt.

— **A róm. kath. iskolaszék** tegnap délután ½ 4 órakor dr. Wolafka Nándor v. püspök elnöklete alatt ülést tartott, melynek tárgyait többé kevésbé fontos iskolai ügyek képezték. A megüresedett tanitónői állomásokra megválasztották a felsőbb leányiskolába Gaál Ilonát az elemi leányiskolába pedig Beér Annak. a -t, Beér Kálmán rendőrkapitány szép képzettségü s általában kedvelt leányát, ki Nagyváradon az Orsolya szüzeknél végezte tanulmányait. — Daridai Etel és Spett Ilona tanitónők állásaikban véglegesitve lettek. Elhatározták, hogy a róm. kath. fiuiskola uj helyiségének ünnepélyes megnyitását csak a jövő hó 9-én fogják megtartani.

— **Rosszul lett a utczán.** Ma reggel nagy népcsődület verődött össze a n.-hatvan utczán. Mindenki azt hangoztatta, kitört a kolera Debreczenben. Az aggodalom nem bizonyult valódinak, mert az eset nem volt kolera, de u. n. „gyanus megbetegedés“ sem volt. Az eset különben a következő: Krislof Gusztáv poroszlói illetőségü kereskedő nehány nap óta Debreczenben időzvén, ma éppen üzleti dologban járt a ha van utczán, midőn hirtelen elsápadt és lerogyott. Az előhivott rendőr Krisloffot rögtön a városházára szállitotta, hol egy pár perczre eszméletre hozták és megtudták illetőségi helyét és nevét. A rendőrség a szerencsétlent rögtön kiszállitotta a közkórházba, hol még ez ideig eszméletlen állapotban fekszik, de az orvosok megállapitották, hogy tüdőlobban szenved. A beteg állapota sulyos.

— **Egy róm. kath. plébános beiktatása.** Lélekemelő ünnepély folyt le a mult héten szerdán Püspök Ladányban, hol Kiszelák Sándor esperes plébánost iktatták be ünnepélyesen hivatalába. Az ünnepély az ottani róm. kath. templomban délelőtt folyt le, s Debreczenből megjelentek gróf Dégenfeld József főispán, dr. Wolafka Nándor v. püspök, Rásó Gyula kir. tan. alispán és Szőllősy János megyei t. főügyész. Ott voltak továbbá a megyebeli római kathólikus lelkészek összesen. — Délelőtt 9 órakor zendültek meg a harangok, mely egyszersmind az ünnepély kezdete volt. A zsufolásig megtelt templomban először Debreczeni János egri apátkanonok, mint az egri érsek megbizottja tartott emelkedett hangu beszédet, miután Kiszelák Sándor letette a hitvallást és a hüségi esküt. Az eskütétel után Debreczeni apátkanonok átadta neki a jelvényeket (könyvek, templomkulcsok stb.) mire Kiszelák Sándor misét mondott, aztán egyházi beszédet tartott, s ezzel az ünnepély déli 12 órakor véget ért. — Délután 2 órakor banket volt a parochián, melyen körülbelől 50-en vettek részt.

— **Gyanus utasok.** A ma déli vonattal egy csapat vasuti munkás utazott keresztül Debreczenen. Máramaros Szigetről jöttek s hazafelé igyekeznek. A kolerás vidékről jövő utasok kocsijai megvoltak jelölve s érkezésökről a rendőrség is értesitve volt, hogy megakadályozza a gyanus munkások kiszállását. Egy szoboszlói atyafi ebbe a kocsiba akart beszállani. Az olasz munkások egyike kezével intett, hogy tilos a fellépés s csak ennyit szólott: kolera. Megijedt ettől a szoboszlói atyafi s futva menekült a veszedelmes kocsitól.

— A **debreczeni tűzoltói tanfolyam** hallgatóinak vizsgái szombaton és vasárnap fognak megtartatni. Szombaton lesz az elméleti, vasárnap a gyakorlati vizsga, melyet a laktanyában társas összejövetel követ.

— A **denevérek kinzása ellen** inditott mozgalmat az orsz. állatvédő egyesület ujabban. Még a jobb osztályu közönség körében is el van terjedve az a rut babona, hogy az ajtóra fölszegezett denevér szerencsét hoz, — s a denevérnek ilyen kinzása a legembertelenebb dolog, — annál is inkább, — mert tudvalevőleg a denevér sok kártékony rovart pusztit el. Ujabb időben egyesek mesterségszerüleg használják ki a közönség e babonás hajlamát s élő denevéreket árulnak a piaczokon. Az ilyenek ellen lehet rögtön hatósági segélyt igénybe venni, a denevérek felszegezőit pedig az 1879 XL. tcz. 86. §-a értelmében büntetéssel ehet sujtani.

— **Ujabb kolera esetek Hajdumegyében.** Hajdumegye alispáni hivatalához érkezett távirati értesités szerint a csegei a N-Majorban tegnap három ujabb kolera megbetegülés történt, melyek egyike nehány óra alatt halállal végződött. A halott asszony volt, a ki akkor lett rosszul midőn a mult hét végső napján szintén kolerába elhalt fiát temette s a temetésről haza menve beteg lett s tegnap meghalt. Az eddig megbetegültek vagy elhaltak csaknem kivétel nélkül valamelyik hozzájuk tartozótól kapták meg a betegséget. Ugy Csegén, mint a Nagy-Majorban és Egyeken nagyszámu csendőrség van felállitva, hogy a betegség tovább hurczolását megakadályozzák. Rásó Gyula kir. tan. és alispán a tertőzött helyeken még szigorubb intézkedéseket fog életbe léptetni. Ferenczy Elek főszolgabiró a Nagy-Majorba utazott.

— **Az ev. ref. felsőbb leányiskolában** s az ezzel kapcsolatos elemi leányiskolában Kossuth-utcza 2569 sz. a beiratások augusztus hó 30-tól szept. 5-ig tartanak az igazgatósági irodában. Felvétetik a 6 dik életévét betöltött leány valláskülönbség nélkül. A tandij az elemi iskolában 10, a felsőbb leányiskolában az I—IV osztályban 20, az V s VI. osztályban 30 frt; dologi kiadásokra minden növendék, fizet 5 frtot. Beiratáskor fizetendő a dologi kiadásokra 5 frt és a tandij felerésze. Azon növendék ki a megelőző évben más tanintézetben tanult, a beiratás alkalmával köteles előmutatni keresztlevelét, vagy az anyakönyvi kivonatot, iskolai bizonyitványt s a 12 évesek vagy, idősebbek igazolványt védhimlővel másodszor beoltatásukról. A női kereskedelmi tanfolyamra is a felsőbb leányiskola igazgatósága fogadja el a jelentkezőket szept. hó 1-ig. E tanfolyam csak azon esetben tartatik fenn ez iskolai évben is, ha idejében legalább 25 hallgató jelentkezik. Azon hajadonok kik a polg. iskola IV. osztályát végezték s 15—18 évesek, bizonyitványaik alapján vétetnek fel; asszonyok, idősebb hajadonok és azok, kik a polg. iskola IV. osztályát nem végezték s erről bizonyitványt felmutatni nem tudnak, folyamodvány, illetve felvételi vizsgálat mellett vehetők fel. A folyamodvány a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz czimezendő, ehez csatolni kell a keresztlevelet vagy anyakönyvi kivonatot és az iskolai bizonyitványt. Az igy felszerelt folyamodvány az igazgatóság által a kir. tanfelügyelőség utján nevezett miniszter urhoz terjesztetik fel. A tandij egy iskolai évre 40 frt, beirásdij 2 frt. A felvételi vizsgálat dija 5 frt. A tandij felerésze, a beirásdij s a felvételi vizsgálat dija előre lefizetendő. Indokolt folyamodvány mellett az igazgatótanács engedelmével a tandij valamennyi iskolában hónaponként is fizethető. Az igazgatóság.

— **A csolnakázó-egylet** tava igen szép tiszta, mióta a hőmérséklet alább szállott. De máskülönben is nagy mennyiségü hinárt szedtek ki az utóbbi hetekben. Figyelmeztetjük az érdeklődőket hogy a csónakázás sportja az ősz közeledtével véget ér s csupán a mig szép idők lesznek, lehet csolnakázni. Mostanában nagyon élénkiti a tavat a már megérkezett tanuló ifjuság, kik hévvel ostromolják a rendelkezésre álló járműveket. A vizállás most már nem nagy. Nem lesz érdektelen felemliteni, hogy a mult hetekben az esőzésektől a viz felszine a tóban oly magas volt, hogy a kikötő pontjával egy vonalba szinelt, a mult héten azonban 50 czentiméter a viz magasságából lecsapoltatott. A leeresztett viztömeg 25—30 ezer hektoliter viz mennyiségre tehető.

— **Lövészet**, az aug. 27-én tartott lövészet alkalmával dijat nyertek legjobb mély lövéssel Veszter István 4 koronát, legtöbb körlövéssel Fürst Ödön 2 koronát.

— **Az iparos iskolában a beiratások** szept. hó 5-én kedden este 6 órakor kezdetnek. Ugyanekkor kötelesek megjelenni azon iparos tanulók is, kik a mult iskolai évben már jártak iparos iskolába. Dóczi Gedeon ip. isk. igazgató.

— **A fürdőkből** A tátra barangligeti fürdőt f. hó 20-áig bezárólag 2081 vendég látogatta meg.

— **Érdekes kisérlet** Emlitettük már, hogy Tamás János, m. vásárhelyi törvényhatósági állatorvos állati hullaégető kemenczét és hullaszállitó kocsit talált fel, arra szabadalmat nyert s M.-Vásárhelyen már sikeresen be is mutatta. Tamás János most felhivást adott ki, a mely szerint a városi gyepmesteri telepen felállitott kemenczében a próbaégetés és ugyanott a hullakocsi kipróbálása szeptember hó 2-án d. u. ½ 3 órakor fog megtartatni. Az érdekes hulla égetési próbára meghivattak a városi bizottsági tagok, birtokosok, a vidékről hatvan község előjárósága, a helyi és vidéki sajtó képviselői, a bpesti állatorvosi akadémia és Tormay Béla miniszt. tanácsos.

— **Régi leánynevelő intézet.** Özv. Gáspár Ignáczné urnő a következő iskolai évben szeptember 1-jén megnyitja évtizedek óta fennálló magán leánynevelő intézetét, amelyben női kézimunkából, német nyelvből és társalgásból ugyszintén a rajzból alapos és sikeres oktatást nyujt. Ugyanott magán órákon Gáspárné urnő, leánya özv. Zivuska Ferenczné urnő, akinek szakértelme és tanitási módszere a debreczeni zenede vizsgáiból előnyösen van ösmerve a müvelt közönség előtt, ének és zongora leczkéket ád. Egy órában ketten is tanulhatnak. Fölösleges is a szülők szives figyelmébe bövebben ajánlani e több mint 30 éves nevelőintézetet, melynek jóhirneve a vidékre is kiterjed.

— **A szoboszlói ártézi kutak.** Dr. Szontágh Tamás kir. osztály geologus, a belügyminiszter rendelete folytán, Dr. Heténvi Lipót városi főorvos és Szivós Géza főjegyző társaságában szerdán megvizsgálta a szoboszlói ártézi és szivattyus kutakat. A miniszteri kiküldött véleménye szerint e kutak vizforrása vagy a borsodi vagy a tokaji hegyekből ered. Ez a kérdés azonban csak a kutak furásánál kikerült homok és más föld részek megvizsgálása után dönthető el egész biztossággal. Figyelmeztetett a miniszteri kiküldött arra is, hogy a kutak számát nem tanácsos nagyon szaporitani, mert előállhat az az eset, hogy a feles számban történt furások folytán a forrás elveszti nyomó erejét, s egyszer csak minden kut megszünik folyni. A mint mondá, Verseczen ez az eset tényleg meg is történt. Ajánlatos lenne tehát a további kutfurásokat hatósági engedélytől tenni függővé.

— **A betegek összeirása.** A belügyminiszter az összes törvényhatóságokhoz rendeletet intézett, amelyben a betegedés kimutatására nézve uj intézkedést léptet életbe. Eddig ugyanis az volt a szokás, hogy a kimutatásokat minden ötödik napon küldték fel a minisztériumba, az uj rendelet értelmében azonban minden vasárnap kell felterjeszteni. Hogy a hatósági orvosok e tekintetben könnyebben járhassanak el a belügyminiszter egyöntetü kimutató lapokat küldött szét kitöltés végett, s egyben utasitotta a törvényhatóságokat, hogy az orvosok mellé szükség esetén irnokokat adjanak.

— **Végzett osztály bizonyitvány nélkül.** A közoktatásügyi miniszter folyó évi 19.649. sz. alatt a kir. tankerületi főigazgatókhoz az alábbi körrendeletet intézte: Felmerült azon eset, hogy a VIII. osztályt kellő eredménynyel végzett tanuló az osztályt önként megismételte, az ismétlés évében megbukott, uj osztálybizonyitványt kapott s ennek alapján, bár a megelőző évben kielégitő előmenetelről szóló bizonyitványnak jutott birtokába, érettségi vizsgálatra nem bocsáttatott. Az ily helytelen eljárás elkerülése végett rendelem, hogy az olyan középiskolai tanulók, kik a VIII. osztályt kellő eredménynyel végezték és azt önként ismétlik, ezen önkéntes osztályismétlés évében többé nem osztályozandók és nekik bizonyitvány nem adandó.

— **Elveszett.** A péterfia vagy a csapó utczán a mult szombaton elveszett egy 8 szegletü, kettős fedelü női aranyóra lánczczal együtt, melyen apró csecsebecsék függöttek, a ki az óra hollétéről tud, jelentkezzék az I-ső ker. alkapitányságnál, ahol illő jutalomban részesül. Egy sötét egérszinü 4471. számu védjegygyel ellátott dogg kutya. A becsületes megtaláló illő jutalomban részesül, ha a rendőrséghez viszi.

— **Egy szegény asszony** ma reggel a piaczon elvesztett 11 frtot, a mely összeget a becsületes megtaláló szerkesztőségünkben leteheti. A pénz egy darab tizesből és egy forintból állott.

— **Talált tárgyak.** Katona József 1. számu bérkocsistegnap reggel egy wertheim szekrény kulcsot talált kocsijában. — Konrád Sámuel kir. tszéki biró a Kossuth-utczai takarékpénztár alatt egy bizonyos összeg pénzt talált. — Biri Károly egy zálogczédulát vitt fel a rendőrséghez. Mindezen tárgyakat tu ajdonosaik kellő igazolás mellett átvehetik a II. ker. kapitányságnál.

x **Lészai és Váradi** vas, szerszám és konyha felszerelési üzletébe egy polgári családból való fiu 14—15 éves korban tanulónak felvétetik

Szinház.

* **Tiszay Dezső szintársulatának** köréből ujabban személy-változások és szervezkedési hiányok hireit vesszük. Megváltak a társulattól ujabban Klenovics György, ki a szegedi szinház hősszerelmese, — azelőtt pedig a szinitanoda impozáns megjelenésü, szép organumu s általánosan dicsért végzett növendéke volt. Klenovics octóber 1-től a nemzeti szinháznál kapott szerződést. Elment továbbá Novák Dezső, ki pályáját mint a m. kir. opera tagja kezdette meg s Bellovicsnál Budapesten, Runcionál Bécsben kapott előkelő oktatást. Novák jelenleg tartalékos hadnagy s most aktiváltatja magát. Mi e két változást vesztességnek tekintjük a szintársulatra nézve, de el is várjuk, hogy az eltávozottakat ugy, mint az egyes kellően be nem töltött szakokat is a debreczeni szinház szinvonalának megfelelőleg fogják pótolni. Különösen nem örvendünk annak, ha a városi szinügyi bizottságnak már bejelentett tagok maradnak el nem müvészi okokból (mint p. o. Klenovics) mert ez a körülmény a megelőző igazgatók alatt sem kedvelt ingadozásra mutatna, a mit pedig a Tiszay Dezső szakavatott és férfias kormányzatáról feltenni nem akarunk.

Törvényszéki csarnok.

* **A debreczeni kir. tábla** vakácziózó tagjai ma délelőtt ujult erővel foglalták el hivatalaikat, minek következtében a szünidei tanács tagjai is megkezdhetik szabadságukat. Szeghő Istvánn tanácselnök helyett átvette a h. elnökséget Széll Farkas tanácselnök; a birák közül a következők kezdték el hivatalos müködésüket: Sztancsek János, dr. Kiss Endre, Tar Gyula Dull János, Egry Kálmán, Comanescu Sándor, Danilovics Elek, Giczey Gyula Mérey Ottó. dr. Gajzágó Béla, Nyers Lajos, Draveczky Adorján, Hieronymi Béla, Unger Gusztáv, Naszády Iván. A szünidei tanács tagjai közül Naményi József, Garam Jenő, és Bay Gábor már ma megkezdték szabadságukat, mig S. Szabó László és Kovács Antal még nehány napig részt vesznek az ülésekben. Szeghő István tanácselnök Baranya-Tapolczára utazott, hol szabadságidejét tölteni fogja Puky Gyula kir. táblai elnököt a jövő hónap elején várják vissza.

* **Athelyezés.** Szohár István debreczeni járásbirósági irnok, ugyane minőségben Deésre helyeztetett át.

Aforizmák.

(A talmud, midras és a későbbi rabbinikus irodalomból.)

Közli: **Burger D. József.**

Hatalmas az örvény; büszkén emelkedik felette a föld; a földnél hatalmasabb a hegység, melynek az alapul szolgál; a hegy-t legyőzi az ember vasa; a vasnál halalmasabb a tüz; a tüzet megsemmisiti a viz; a vizet méhében hordja a felhő; a felhőt elüzi a szél, a szélnek ellent áll a vár; a várat az ember győzi le; az embert megtöri a fájdalom; a fájdalmat elfelejteti a bor; a bor hatását megtöri az álom; az álmot elüzi a betegség; de előbb-utóbb megszünik a betegség is. Nincs tehát oly erős, melynél erősebb ne volna; nincs oly hatalmas, melyet legyőzni ne lehessen, nincs oly baj, mely meg nem szünnék és nincs oly rossz, melynél rosszabb ne léteznek. Egy van csak, mit soha erők ereje sem törhet meg, mit hatalom le nem győz, mi soha meg nem szünik és melynél nagyobb rossz nem létezik; és ez: a rossz asszony.

*

Mutatod, hogy jól vagy lakva: ezzel csak azt mutatod, hogy ezelőtt éhes voltál.

*

Szeresre és habozóra ügyedet ne bizd! Az egyik cselekszik, mielőtt gondolkodnék, a másik gondolkodik akkor is, mikor már cselekedni kellene.

*

Vannak, kik csak azért dugják be füleiket, mikor dicséretüket hallják, hogy mondják el nekik még egyszer.

*

Látod a fényes csillagzatokat? Le a földre tekintenek mind. Nézd már most a homályos füstöt; csak fel, fel akar jutni az égre.

Légy szerény fiam, mint a csillagzat és ne légy dölyfös, mint a könnyü füst.

*

Hasonlithatlanul nagyobbak az életben a balgaság pus titásai a gonoszságéinál.

Végtelenül fontosabbak az életben a bölcsesség jótéteményei a jószivüségénél. Ezért joggal mondják a példázók:

Az emberiség tényei két tengelyen fordulnak meg: a balgaságon, vagy a bölcsességen.

*

Megengedem, hogy két tengelyen fordulnak meg az emberiség tényei, de ez a két tengely akkor egy főtengelyen nyugszik s ennek neve: — önzés.

*

Csepje a balgaságnak meg van minden emberben; az egyik keble mélyébe rejti, a másik éppen ezt fitogtatja.

Egy házasság a II. császárság alatt.

Malot Hectortól.

ELSŐ KÖTET.

IX.

(Folytatás.) 18.

— Egyszerü ember, folytatá a főnök nagyravágyás és minden hiuság nélkül, daczára magas értelmiségének és egyenes észjárásának, ki otthon boldogul élhetett volna, és a ki egyedül azon gyönyörért, hogy hasznos lehessen, hogy polgártársait szolgálhassa, egy nehezen igazgatható község mairei hivatalát elfogadta. Ugyebár igaz?

— Óh! főnök ur!

— Igen, kedves maire ur, ime hogyan gondolkodom én ön felől és igen örvendek, hogy ezt, miután alkalom van reá, tanu előtt önnek szemébe mondhatom. Látja milyen jól ismerem önt.

— Ez igen sok elnézés.

— Nem vagyok elnéző, mert elnézés az, a mi a kormányt megbuktatja; igazságos és nyilt vagyok. Különben meggyőződést szerezhet erről azon kérdés, melyet önhöz intézendő vagyok. Előre is bocsánatát kérek ha az sértené önt, de az igazság ugy kivánja, hogy az megtétessék. Nehéz, ünnepélyes körülmények között, mint a milyenek között jelenleg vagyunk, az ön érdemei és jelleme felől táplált magas véleményemre egyedül nem bizakodhatom; nekem több kell mint azon következtetés, melyet az ön személye iránt érzett vonzalmamból leszármaztatok, nekem valami bizonyos határozott kell. Maire ur tud ön hallgatni? Tegye kezét szivére, feleljen.

— Nem hiszem, hogy bárki is az égen vagy földön engem arról vádolhatna, hogy valaha . . . .

— Ön nem vádoltatik meggondolatlansággal. En vagyok az édes maire ur, kinek egy fontos közlendője lévén, kérdezem öntől, hogy képes-e azt szivébe, hármas zár alatt elzárni.

A Sainte Micheli maire, megemlékezett arról, hogy egykor esküdtszéki elnök volt; bal kezét szivére helyezé és jobb kezét felemelve, tenyerével a légben:

— Lelkemre és lelkismeretemre, mondá, Istenem és emberek előtt esküszöm.

Ön fogja érteni, kedves maire ur, hogy teljes titoktartásra van szükség, mig neje . . .

— Nőm? Csak nem gondolja főnök ur.

— Ellenkezőleg, nagyon is gondolom; ő egy értelmes kitünő teremtés, minden tekintetben méltó arra, hogy egy olyan férfinak mint ön, neje legyen s igen könnyen föltehető, hogy . . .

— Lehetetlen.

— Sem neki, sem a többinek, nemde?

— Hogyan a többinek?

— E felől hallgassunk. Midőn önt titoktartásra felszólitom, igen természetes, hogy nincsen szándékom önt oly dolgok bevallására birni, melyeket egy becsületre tartó ember nem szokott bevallani; de végre én tudom hányadán vagyok. Maire ur ön egy gazficzkó.

— De főnök ur! . . .

— Ne védje magát, nem kárhoztatom érte, irigylem önt. Ugyan hány éves?

— Hatvannyolcz éves vagyok.

— Ez szép! hatvannyolcz éves, mily ember? És most, édes maire ur, értse meg, hogy az önre bizandó titoknak, hiven megőrizve kell lennie, ime miről van szó: valószinü, hogy a császár ő felsége rövid idő alatt Bordeauxban lévén, kirándul Sainte Michelbe. Képes ön őtet ugy fogadni, hogy az községének becsületére váljék?

A maire homlokára ütött.

— És az én hidam, hidam, mely még meg sincsen kezdve. Lássa főnök ur, szükséges, hogy községi tanácsomat felfüggessze, és hogy egy általunk választott bizottmányt nevezzen ki. Lehetetlen oly emberekkel kormányozni a kik azt hiszik magukról, hogy minden szabad, azért, mert ők választók által vannak megválasztva. Ő nélkülök hidunk, már régen elkészült volna és pedig emlékszerü modorban. Ha császár ő felsége Saint Michelbe jön, és meglátja ideiglenes hidunkat és arról értesül, hogy e hid már nyolcz év óta áll, meg leszek becstelenitve.

— A mi ezt illeti, nyugodjék meg, a császár ismeri önt.

(Folyt. köv.)

Táviratok.

(A „Debreczeni Ellenőr" s. tudósitójától.)

Budapest, augusztus 29.

A kolera Bécsben.

— Érk. d. u. 2 órakor. —

Bécsből irják, hogy ott a kolera kitörését hivatalosan konstatálták A pánik általános.

A galicziai hadgyakorlatok.

A kolera bécsi föltünése daczára megtartatnak a galicziai hadgyakorlatok.

Apró-cseprő.

* **Megbocsátott hütlenség.** A fiatal ügyvéd aki csak néhány hónapja nős, egy házon kivül töltött éjszaka után reggel hazaérkezik, csatakosan, lucskosan, sárosan és tenyerébe temetve arczát a falnak dőlve, megáll az ajtó mellett. Az ilyenekhez nem szokot fiatal menyecske rémülten összecsapja kezeit:

— Mi lelt téged ember?

Nehezen mozgó nyelvvel dadogja az:

— Ah, azaz... Eszter... ah, az az.... Eszter... Oh, Oh, az a drága, jó Eszter.....

— Micsoda Eszter? — vágott hirtelen haraggal dadogó férje szavába a megsértett asszony. — Tehát Esztered van neked? Hát a gyürüd, hát az órád hol van?

— Ne busulj asszony. Ott, ott vannak, ahol azt a jó Eszter...

— Hol van az az Eszter? — kérdezte izgatottan és könnyes szemekkel a fiatal asszony.

— Ott van Dani bácsinál — nyögte ki végre a támogatásra szoruló férj — ahol azt a drága jó Eszti... házi konyakot ittuk!

— Vagy ugy! s azzal örömmel karolta át támolygó férjét az asszonyka. Jer és aludd ki magad drága férjecském, mert ezt az Esztert megbocsátom.

És a családi béke ismét helyre állt.

—

*** Az iskolából.**

Tanitó: Mond meg fiacskám, miért nem volt szabad Ádám és Évának a tiltott fa gyümölcséből enni?

Nebuló: Mert... mert... akkor is kolera volt.

*

HARIRI DALA.

Három szép leány áll összeölelkezve,
Egyik a nyájas hold, a másik tündöklő nap, a harmadik ragyogó csillag.
Sokan imádják a napot, mások a holdat szeretik, én megmaradok a csillagoknál.
Ha a nap leszáll, a kik szerették elalszanak;
Ma feljön a hold, álom száll tisztelő szemére . . .
Ha az én csillagom lehúll, Marshallah: halljak meg én!

Három szép leány áll együtt, egymást csókolva,
Oh szép leányok, ti a paradicsom tolvajai vagytok!
A csók a paradicsom legédesebb méze, mit Allah az ajkakra rakott, hogy a férfiakat bolonditsátok véle.
És ti tőlünk loptátok el a kincset, midőn egymásnak adtok belőle
Oh! szép leányok, ne csókolódzatok, midőn férfiak látják!

Jókai Mór.

(„Török világ Magyarországon.“)

*

Nincs a szabadságra veszélyesebb, mint azzal visszaélni.

Kossuth.

—

A szónok előtt a világ fogalom, az aestetikus előtt a kép, az ábrándozónak álom, a természettudós szemeiben . . . tény!

Büchner.

—

Egy koldus igazság többet ér minden királyi hazugságnál!

Macaulay.

*

* **Mantegazza és Zola a kerékpározásról.** A népszerüségben versengző olasz és franczia irónak, Mantegazzának és Zolának a kerékpározás felől alkotott nézetei érdekesen találkoznak. Mantegazza igy nyilatkozott egy milánói ismerőse előtt: „A kerékpár nem kisebb dolog, mint az emberi gondolat diadala az anyag tétlensége felett. Két kerék, alig éri a földet, szárnyakhoz hasonló, messze-messze röpit: szédítő, ittasitó mozgással, de az ostorral hajtott állat kegyetlen izzadása vagy a füstölgő gépek zakatolása nélkül; az egyensuly, az egyszerüség, a könnyüség csodaműve; az erő maximuma és a surlódás minimuma, a gyorsaság és elegánczia csodája . . . Ember, a ki angyallá akar lenni s a földet többé nem érinit, Merkur, a ősi hellén sirjából feltámadt és kézzelfoghatólag megelevenül előttünk: ez a kerékpár.“ — Zola pedig a Touring-Club de France tiszteletbeli tagjául választását megköszönve, irja: „Csak közepes kerékpározó vagyok, de szorgalmas és rendkivül örülök az ön megtiszteltetésének. Hiszem és hirdetem mindenütt, hogy a kerékpárnak nagy a jövője. Az önök taglétszáma meg fog sokasulni, mint a tenger fövenye; és én büszke vagyok, hogy ily nagy körbe léphetek.“

Közgazdaság.

*** Rossz oltóanyag.** Komárom megyében Guton 66 ló megbetegedett. Nem régen oltották, még pedig kisérletképen valami ujoltóanyaggal. A nép lázong, mert 600 ló van megfertőztetve s ezen kivül egyébb jószág is.

—

Budapesti áru-tőzsde.

Gyenes és Balog gabona-bizományi czég jelentése.

Budapest, augusztus 28.

Napi jelentés.

Gabonaüzlet.

A készbuzaüzletben ma kellemesebb hangulat uralkodott, amennyiben malmaink az elég bő kinálatra jó vételkedvet mutattak, ugy hogy az irányzat megszilárdult és a forgalmazott 30,000 mm. 5 krral magasabb áron volt eladható.

Eladások:

Tiszavidéki 100—81[3] mm. 7.77½ frt, 200—81 mm. 7,85 frt, 200—81 mm. 7.80 frt. 100—80[5] mm. 7.80 frt, 100—80 mm. 7.80 frt, 100—79[5] mm, 8.70 frt, 100—79 mm. 7.80 frt.

3 havi időre.

Zab 500 mm. 6.70—6.95 frt.

készpénzfizetés mellett.

Egyébb czikkek vatozatlanok. — Zab lanyhult.

Határidő üzlet. A legutóbbi jelentésünkben is már szilárdabb hangulatot jeleztünk, ma ezen javult irányzat folytatást talált, annál is inkább, mivel Amerika tegnap szintén kellemesebb és bizalomteljesebb üzletmenetelt jelentett. Az üzlet jelenleg szi árdnak látszik, de maradandó csak akkor lehet, ha a külföld jobb vételkedvet mutat és vásárolni kezdi áruinkat, a mi eddig sajna nem történik. A ma kezdődött — különben jelen éktelen tényező — bécsi magvásár talán kissé tisztázni fogja a helyzetet. Piaczunk ma szilárd volt minden czikkre és mintegy 5 krnyi áremelkedést nyertünk.

Zárlat 1 óra:

		frt
Buza	szept.—okt.	7.44—7.45
	márcz.—ápril.-ra 1894.	7.84 7.86
Rozs	őszre	6.06—6.10
	tavaszra 1894	6.52—6.56
Tengeri	szept.—oktre	4.69—4 70
	máj.—junra 1894.	5.07—5.09
Zab	szept.—okt.	6.54—6.56
	márcz.—áprilra 1894	6.59—6.61
Repcze	aug.—szept.	16.40—16.50

Zárlat 4 óra:

		frt
Buza	szept. okt.	7.40—7.42
	márcz.—ápril.-ra 1894.	7.80—7·82
Rozs	őszre	6.12—6.14
	tavaszra 1894	6.57—6.59
Tengeri	aug.—szeptre	4.67—4.68
	máj.—junra 1894.	5.06—5.08
Zab	szept.—okt.	6.53—6.54
	márcz.-áprilra 1894	6.57—6.59
Repcze	aug.—szept.	16.45—16.50

Külföld: Tegnapi Amerika buzára ½—⅝, tengerire ⅛—¼ javult, Páris nyugodt, London csekély üzlet, Liverpool változatlan.

Értéktőzsde: Csekély forgalom mellett, az árakban nem volt nagyobb változás.

Zárlat 1 óra: Osztr. hitel 333.70, Magy. hitel 407.75, Rimamurányi 216.50, Osztr. államv. 298.50, Déli vasut 103.—. Zárlat 4 óra: Osztr. hitel 332.—, Magy. hitel 407.50, Rimamurányi 216.25, Osztr. államv. 297 25, Déli vasut 102.75

—

Érték tőzsde.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság“ közlése 1893. aug. 28-án.)

Államadósság:

Magyar aranyjáradék 4%	115.90	116.20
„ vasuti beruházási kötvény 4½%	126.—	127.—
„ koronajáradék 4%	93.95	94.45
„ regále váltsági kötvény 4½%	100.—	101.—
Osztrák aranyjáradék 4%	118.75	119.25
Egységes állam kötvény 4²/₁₀%	96.—	96.75
Tisza-szegedi 4%-os nyeremény-sorsjegy	141.50	142.50

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	408.—	408.50
Osztrák hitelrészvény	333.30	333.50
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	114.75	115.25

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	128.—	128.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	115.—	116.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy	12.50	12.90
Osztrák „ „ „	19.—	19.50
Olasz „ „ „	13.50	14.—
Bazilika sorsjegy	9.—	9.40
Jó-sziv „	3.—	3.30

Pénznemek:

Cs. és kir. arany	5.90	6.02
20 márkás arany	12.34	12.38
20 frankos arany (Napoleon d'or)	9.99	9.99
Sovereigns	12.61	12.70

—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. Augusztus hó 28. Hizott sertés árak: I. Magyar első rendü: Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) —.—. krig. Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm sulyban —.— krig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 43·—43·5 krig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogramm sulyban 45·—46· krig. — Fiatal könnyü (páronkint 250 kgm. terjedő sulyban) 46·—47· krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klg. felüli sulyban) 41·—42· krig. — Közép (páronkint 220—280 klgr. sulyban) 43.—43 5 krig. Könnyü (páronkint 220 klgr. terjedő sulyban) 43·—44·5 krig.

Közönség köréből.*)

(A bezárt ajtó)

T. Szerkesztőség!

Hogyha valaki előtt vagy utánna bezárják az ajtót, nem ütközünk meg rajta, de hogy a pénzügyigazgatóság épületének a kenyérpiaczra néző oldalán az a vaskapu évek óta be van zárva, ugy a közönség, mint a hivatalnokok előtt, kiknek a törvényszékkel mindennap sok dolguk van, ennek már nem értjük, hogy mi oka lehet. Mikor bezártá, elhallgatott oka az volt, hogy nehány pénzügyi hivatalnok a délelőtti órákban gyakran lejárt a szemközt levő sörházba, de most miután azok a hivatalnokok elmentek, semmi ok sincs arra, hogy a közönség kényelmére az az ajtó ki ne nyittassék, vagy talán a kapus megterheltetnék, ha két kaput kell nyitogatnia?

Debreczen, 1893. augusztus 28.

Egy érdekelt.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Meghaltak.

— Aug. 20-tól aug. 26-ig. —

I. Kossuth-varga utczai városrészben: Özv. Kovács Mihályné 80 é. ref. aggkór, Pusztay János és Erdös Eszter kereszteletlen fiuk ref. halvaszül., Nagy József 1 é. ref. bélhurut, Nagy József 8 é. ref. agylob, Ráczkai Eszter 10 é ref. szervi szivbaj, Pataky Jánosné 63 é. ref. tüdőgümókór, Fischer Tivadar 1 hónapos luth. tüdőlob, Kovács Róza 2 hón. ref. tüdőhurut, Halmi Erzsébet 1 é. kath. tüdőhurut, Kiss Elemér 12 é. ref. álképlet, Pénzes Gyula 2 é. ref. bélhurut, Nagy István 22 é. ref. szerencsétlenség, Porcsin László 1 hón. ref. veleszül. gyeng., Bajik József 4 hón. ref. veleszül. gyeng., Toma István 3 hón. ref. bélhurut, Offenheimer Kálmán és Kohn Róza kereszteletlen leányuk 1 hón. izr. veleszül. gyeng., Sipos Rózália 75 é. ref. aggkór.

II. Piacz-hatvan utczai városrészben: Suba Eszter fél éves ref. bélhurut, Balogh Ferencz és Gajdos Anna kereszteletlen leánya rk. halvaszül., Balla Erzsébet 8 é. ref. tüdővész, Takács Erzsi 1 é. ref. bélhurut, Fülöp Juliánna 10 hón. ref. bélhurut, Bézi Pál 51 é. ref. hev. gyomor bélhurut, Pécsi Mihály 42 é. ref. vizbefult, Bodnár Béla 1 é. ref. bélhurut, Deli Sándorné 31 é. ref. tüdővész, Schner Paula 5 hón. rk. agyhártyalob, Balla Lajos 5 napos rk bélhurut, Papp Róza 7 hét. rk. bélhurut, Varga István 2 é. ref. bélhurut, Némethy Erzsébet 13 hón. ref. bélhurut, Hüse Zsuzsánna 38 é. ref. tüdővész, Ecsedi József 10 hón. ref. bélhurut.

III. Csapó-péterfia utczai városrészben: Széll Gusztáv 17 é. ref. öngyilkos, Kohn Leopold 1 é. izr. bélhurut, özv. Verendi Pálné 43 é. ref. hashártya ob, Róth Gizella 5 hón. izr. bélhurut, Kocsis János 8 hón. ref. bélhurut, Barna János 10 nap. ref. vele-

szül. gyeng, Rácz Bernáth 2½ é. ref. bélhurut, Jenei József 5 hón. ref. bélhurut, Ormós Józsefné 33 é. ref. tüdőgümőkór, Erdei Gábor 4 é. ref. tüdőhurut, Szathmári Eszter 16 hón. ref. szervi szivb. j.

Szerkesztői posta.

Jogoncz. Ezt a kiváncsiságát is örömest kielégitjük. A **„Toujours perdrix“** adomájának a története a következő: Richelieu bibornoknál ebédelt egy falusi plébános. Az ebéd menujében szerepelt a fogoly pecsenye is. „Ha én nagy ur lennék“ — sóhajtott fel a plébános — „mindig foglyokat (perdrix) tálaltatnék!“ Richelieu értett a tréfához, több napon át magánál tartotta vendégét s nem adott neki egyebet enni, mint fogiyot. „Toujours perdrix“ (mindég csak fogoly) fakadt ki, a sok jót végre megunó papocska és kifakadása röpke szóvá vált minden oly esetben, a mikor valamiből többet és többször kapunk a kelleténél. Papi származásu és fölötte használatos röpke szó a **„Tant de bruit pour une omelette“** is. (Ekkora lárma egy omelettért.) Egy plébános nagy böjtben tojásos omelettet csináltatott s éppen akkor tört ki az égi háboru. Fogta az ételt és mivel azt hitte, hogy a jó Isten a böjt megszegéséért haragszik, ijjedten kidobta az ablakon s igy szólott: „Édes Istenkém, hát ekkora lármát csapsz egy kis omelettért is!“

G. J. Igen is, a talány irodalmi műfajt képez. A népköltészet a talányt is oda kölcsönözte a műköltészetnek. Középkori, kivált spanyol költők müveit ez az elem is segité minél elfacsartabb, minél kevésbbé közvetlen nyelvezetre, viszont nem egyszer találjuk ügyesen és felhasználva. Arany János a „Hamis tanuban“ ilyes valamit ád a vén Márkus ravasz kisértetének szájába, ki a halászoktul azt kérdi: „Oldjak-e, kössek-e?“

Ne feleljetek rá, körözsi halászok!
Két élű a kérdés, bajt hozna reátok!
Kötni: összeköti hálótok egy bogba,
Oldni: széjjel oldná hosszan a habokba.

Szigligeti „Fenn az ernyő nincsen kas“ czimü vigjátékában Gizella igy felel kérőjének a maga, s a testvére nevében:

Giz: Legyen, majd én fogok felelni.
„Ha ő nem kap kosarat,
Azt akkor ön se kaphat.“
Rejt: Azaz ha ő nyer, én is nyerhetek.
Giz: „Ha kosarat kap ő,
Nem lesz kettő az egy,
S az egy nem lesz kettő.“
Rejt: Értem: ha nem lessz a kettő egy pár,
Az egy kosár nem lesz kettős kosár.
Giz: Oh kérem, ez máskép is érthető:
„Ha kosarat kap ő,
Nem lesz kettő az egy.“
Azaz: ha ketten nem leszünk egyé,
„Az egy se lesz kettő“...
Azaz: tán akkor férjhez sem megyek!

Talányokat irt a német Schiller, ő dolgozta fel a talány-gazdag Tourandot meséjét, azt drámailag megirván továbbá Kisfaludy Károly és Kölcsey Ferencz; ők azonban inkább egy-egy fogalom költői parafrázist szolgáltatják. Ujabban Greguss Ágost. Szofoklesz Oedypjének persze nehezebb talányt adhatott volna a szphynx, ha már a megfejtése vesztét okozhatta, mint e népünk által is ösmertet: „Mi jár reggel négy lábon, délben kettőn, este három lábon?“ Megfejtés: Az ember mikor gyermek, meglett ember, és aggastyán. Költőiebbek a „Sah-náme“ talányai az időről és életről — Ez a körmönfont genre különben kiment a divatból mint műfaj, lapokban azonban ej örő időtöltésül szolgál.

B. J. Az ön czikkének tartalma olyan igazság, mint a „Tarara-bum dié“-“ben:

Nyáron mindig meleg van,
Télen pedig hideg van,
Télen csupán hó esik,
Nyáron meg eső esik!

Nem közöljük.

Z. A. Azt irja nekünk, hogy üzenjünk csupán annyit, hogy „nem közölhető.“ Ezt a szivességet nem cselekesszük, mert verseiben van egy kis zene. Óhajtanók, ha a déli órákban felkeresne bennünket.

Kiadó és laptulajdonos:
„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t.
Felelős szerkesztő:
Vértesi Arnold.

Nyilttér.

Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, **privátmegrendelőknek közvetlenül** szállit: **fekete, fehér** és **szines** selyemszöveteket, meterenként **45 krtól 11 frt 65 krig** postabér és vámmentesen, sima, csikos, koczkázott és mintázottatkat, damasztot, stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szin s árnyalatban). Minták póstafordulóval küldetnek. Svajczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

Árverési hirdetmény.

Vagyonbukott Princz Adolf egyeki lakos kereskedő csődtömegéhez leltározott, **különböző füszeráruk** birói árverésen leendő eladása a debreczeni kir. Törvényszék mint csődbiróságnak folyó évi 11,072. P. szám alatti végzésével megengedtetvén, annak a h.-böszörményi kir. Járásbiróság kiküldötte Galánffy Lajos kir. közjegyző közbejöttével leendő foganatositsára a

f. évi 1893. Szept. hó 6

és esetleg következő napjai délelőtti 9 óráját, Egyeken, Princz Adolf üzleti helyiségébe határidőül ezennel kitüzöm s arra a venni szándékozókat azzal hivom meg, hogy a jelzett áruk szükség esetén becsáron alól is elfognak adatni és hogy a vételár azonnal és készpénzben lesz fizetendő.

Debreczen, 1893. aug. hó 28.

Kovács Gábor,
ügyvéd,
tömeggondnok.

Az összes orvosi tudományok tudora

Dr. Borbély Imre

specziális fogorvos

lakását f. hó 1-től

a RANUNKEL-féle háztól a

HAJDU GYULA-féle házba

(Piacz és Csapó utcza sarkán, szembe a Bika-szállodával) I. emelet tette át. — Kapu bejárat a csapó utczáról.

Rendel: d. e. 8—12-ig. d. u. 2—5-ig.

Férfi Chiffon ingek,

a hirneves Schroll-féle Chiffonból,

1 frt. 90, 2 frt. 20. 2 frt. 60.

Gallérok, kézelők, nyakkendők,

Harisnyák, Keztyük,

Női Blousok,

Kész mosó gyermek ruhácskák,

Brassói posztók,

Tricot, Peruviene, Doskin

Szabó Lajos fiai

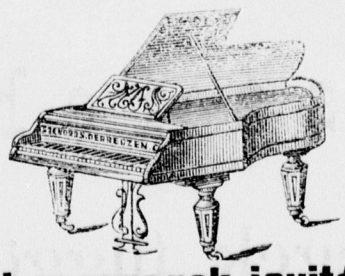
czégnél.

Van szerencsém tudatni a t. cz. n. é. közönséggel, miszerint a

legjobb bel- és külföldi gyártmányú

ZONGORÁK és PIANINOK

nálam nagy választékban

legjutányosabb gyári áron kaphatók.

Továbbá a széles körökben elterjedt

ariston és manopán

hangszerek javitásait elvállalom, valamint **átjátszott zongorák becserélését és zongorák bérbeadását** előnyös feltételek mellett eszközlöm.

Ugyszinte **zongorajavitásokat és hangolásokat, valamint eddig,** ugy ezután is kellő szakértelemmel és pontossággal teljesitendek.

Debreczen, 1893. Január 12.

Szendrő Sándor,
zongorakészitő.

N.-Várad u. 2123. sz. a.

Ajánlati hirdetmény.

Róth Adolf kisvárdai kereskedő csődtömegéhez tartozó **7166 frt 88 kr.** értékü bolti áru czikkek és szerelvények, — továbbá **303 frt** értékü butor és vásári készletek ajánlati verseny utján való en-bloc eladását a csőd választmány elhatározván, felhivom a venni szándékozókat, hogy 747 frt bánom-pénzzel ellátott zárt ajánlatokat hozzám **1893. évi szeptember hó 10-dik napjáig** adják be.

A csőd leltár ügyvédi irodámban, az áruk pedig közadós volt üzlethelyiségében bármikor megtekinthetők.

Kisvárda, 1893. aug. 24.

Hrabovszky Guidó,
tömeggondnok.

Eladó ház.

A kisuj-utczai 1755. sz. ház
szabad kézből eladó.

Ugyanott **Mayer Conversations Lexikona,** mely áll 16 kötetből szintén eladó.

Értekezhetni ugyanott a tulajdonossal.

Özv. Mózes Lipótné.

Uj élesztő raktár!

A nagyérdemü közönség szives tudomására hozom, hogy

Berger Dániel nagyváradi élesztőgyáros,

több világkiállitáson kitüntetett jó minőségü élesztő gyártmányaiból, kizárólagos egyedüli raktárt nyertem, és ugy a magán fogyasztóknak, mint az ismét eladóknak **minden nap** friss erős hajtó erővel biró élesztőt

rendkivül olcsó áron szolgálhatok.

Vidéki megrendeléseket posta csomag vételnél bérmentve küldöm. Kérem b. megrendelésüket tisztelettel

KOHN LAJOS
fűszer és liszt kereskedő NAGY-HATVAN UTCZA.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glasur)

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára. 1 nagy palaczk ára frt 1·35
1 kis palaczk ára 68 kr.

VIASZK-KENŐCS

legjobb és legegyszerübb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr., mindenkor kapható:

Szent-Királyi Tivadarnál.

Női ruhaszövetek, Gyapju Voile-ok.

Mosó-Voile-ok, Batist, Zephir, Atlas-satin,

Vásznak, kèsz fehèrnemüek,

Szőnyegek, függönyök,

ÁGY és ASZTALTERITŐK.

Paplanok, matráczok.

SZABÓ LAJOS FIAI czégnèl.

„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t nyomása. 1893